

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 603/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť V. M., zastúpenej advokátom JUDr. Richardom Bauerom, Štúrova 27, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II zmenou zákonného sudcu v januári 2013 a opatrením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Spr. 3347/2013 z 1. augusta 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 29/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. apríla 2014 doručená sťažnosť V. M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Richardom Bauerom, Štúrova 27, Košice, ktorou namieta porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) zmenou

zákonného sudcu v januári 2013 a opatrením okresného súdu sp. zn. Spr. 3347/2013 z 1. augusta 2013 (ďalej len „opatrenie okresného súdu“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 29/2012.

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

«Sťažovateľka je účastníčkou... konania vedeného pred Okresným súdom Bratislava II... pod sp. zn. 13C/29/2012...

Po nahliadnutí do súdneho spisu... 31. marca 2014... zistila... skutočnosti, ktoré v nej vyvolali pochybnosť či vo veci konajúca sudkyňa JUDr. Katarína Fakanová je vo veci zákonnou sudkyňou určená v zmysle platného Rozvrhu práce a jeho Dodatkov a Opatrení pre rok 2013 pre príslušný okresný súd.

K rukám sa sťažovateľke súčasne dostala aj písomná informácia, že samotná sudkyňa JUDr. Katarína Fakanová konajúca v súčasnosti vo veci 13C/29/2012 sa necíti byť zákonnou sudkyňou. ...

9. februára 2012 podala sťažovateľka na okresný súd návrh, ktorým sa domáhala ochrany svojich práv... jej návrhu bola pridelená spisová značka... 13C/29/2012 a vec bola pod touto sp. zn. pridelená podľa platného Rozvrhu práce okresného súdu zákonnej sudkyňi JUDr. Michaele Frimmelovej. ...

... 10. januára 2013 bola, okrem iných vecí, aj vec 13C/29/2012 predsedníčkou okresného súdu JUDr. Dagmar Buchalovou prerozdelená Dodatkom č. 1 k Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2013 (Spr. 3670) zo dňa 10. januára 2013 a Opatrením predsedníčky súdu JUDr. Buchalovej zo dňa 17. januára 2013 a 21. januára 2013 náhodným výberom medzi 16 civilných sudcov pomocou technických prostriedkov sudcovi okresného súdu JUDr. Jane Štepánikovej.

... 29. júla 2013... nová predsedníčka okresného súdu JUDr. Nora Vladova Dodatkom č. 10 k Rozvrhu práce okresného súdu na rok 2013 (Spr. 3670) zo dňa 29. júla 2013 s účinnosťou od 1. augusta 2013 všetky neprávoplatne skončené veci po JUDr. Michaele Frimmelovej odňala sudcom „z dôvodu zmeny zákonného sudcu“ a znova ich prerozdělila.

... 1. augusta 2013 bola vec 13C/29/2012 Opatrením okresného súdu Spr. 3347/2013 pridelená sudkyňi JUDr. Kataríne Fakanovej.

... v predmetnej veci 13C/29/2012 vec z oddelenia 13C evidentne už bola v januári 2013 pridelená náhodným výberom konkrétnemu sudcovi JUDr. Jane Štepánikovej, pričom po... prezretí spisu a oboznámení sa s prípisom zákonnej sudkyne JUDr. Kataríny Fakanovej má sťažovateľka za to, že ku dňu 31. marec 2014 sa v spise nenachádza podanie, ktorým by niektorý z účastníkov konania 13C/29/2012 od januára 2013 do júla 2013 vzniesol námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorému bola vec takto prerozdelená po JUDr. Michaele Frimmelovej a bol by z konania v tejto konkrétnej veci vylúčený a k dnešnému dňu nenastala žiadna zo zákonných skutočností, ktorá by umožňovala už pridelenú vec určenému zákonnému sudcovi odňať a znovu ju prerozdeliť. ...

Sťažovateľka má... odôvodnené pochybnosti o tom, že JUDr. Katarína Fakanová je od 1. augusta 2013 vo veci zákonnou sudkyňou, lebo odňatie veci a jej nové prerozdelenie nebolo, aj podľa názoru tejto sudkyne, vykonané zákonným spôsobom, ale pravdepodobne len na základe subjektívneho pocitu predsedníčky okresného súdu JUDr. Nory Vladovej, a z dôvodov ktoré nie sú zákonné a nie sú sťažovateľke známe. ...

Sťažovateľka má vzhľadom k situácii, ktorá nastala v konaní 13C/29/2012, ktorého je účastníčkou, dôvodné pochybnosti, že jej vec pôvodne z oddelenia 13C (teraz v oddelení 19C) nebola pridelená niektorému zo sudcov okresného súdu JUDr. Jane Štepánikovej v súlade s ustanovením § 51, 51a zákona osudoch a vec prejednáva konkrétna sudkyňa JUDr. Katarína Fakanová, ktorá podľa názoru sťažovateľky tiež nemôže byť zákonnou sudkyňou čím je porušené jej základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj právo na súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1.

Odňatím veci 13C/29/2012 zákonnej sudkyňi JUDr. Michaele Frimmelovej v januári 2013 bolo porušené základné právo sťažovateľky nebyť odňatý zákonnému sudcovi, pričom ďalšie pridelenie sudkyňi JUDr. Kataríny Fakanovej bolo tiež protizákonné a protiústavné, čo bez ďalšieho konštatuje vo svojom prípise aj sudkyňa JUDr. Katarína Fakanová.

Sťažovateľka má teda záverom za to, že na strane sudkyne JUDr. Jany Štepánikovej nenastala k 1. augustu 2013 žiadna zo zákonných okolností, za ktorých by jej vec mohla byť odňatá a znovu prerozdelená, preto považuje postup predsedníčky okresného súdu JUDr. Nory Vladovej za protizákonný a protiústavný.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo V. M. nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v súvislosti so zmenou zákonného sudcu v mesiaci január roku 2013 a Opatrením Okresného súdu Bratislava II Spr. 3347/2013 zo dňa 1.8.2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/29/2012 porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Bratislava II porušovať právo V. M. nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva V. M. finančné zadosťučinenie v sume 2.000,-EUR, ktoré jej je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť V. M., trovy konania na účet jej právneho zástupcu JUDr. Richarda Bauera... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie rozlišuje okrem iného aj osobitnú kategóriu návrhov, ktorými sú návrhy „zjavne neopodstatnené“. Týmto zákon o ústavnom súde v záujme účelnosti a procesnej ekonomie poskytuje ústavnému súdu príležitosť preskúmať v štádiu predbežného prerokovania sťažnosti (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) možnosť jej prípadného odmietnutia na základe obsahu namietaných právoplatných rozhodnutí, charakteru namietaných opatrení alebo iných zásahov, ktorými malo dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd navrhovateľa a z nich vyplývajúcich skutkových zistení, a tiež na základe argumentácie, ktorú proti nim sťažovateľ v návrhu uplatnil.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 300/08).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu

zmenou zákonného sudcu v januári 2013 a opatrením okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 29/2012.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 3182/2014 z 2. júna 2014 doručeného ústavnému súdu 6. júna 2014, ktoré si ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal, okrem iného vyplýva:

«Spisy z oddelenia 13C (po JUDr. Michaele Frimmelovej) boli dňa 17.01.2013 opatrením č. Spr. 3027/2013 vtedajšou predsedníčkou súdu JUDr. Dagmar Buchalovou prerozdelené z dôvodu odchodu JUDr. Michaely Frimmelovej na Krajský súd v Bratislave. Prerozdelenie bolo vykonané oddelením informatiky Krajského súdu v Bratislave... bez zadaného pomeru nápadu jednotlivým sudcom... prerozdelenie spisov nebolo pokryté v súlade s ust. § 52 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch dodatkom k rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava II na rok 2013 a prerokované Sudcovskou radou Okresného súdu Bratislava II, napriek tomu, že v zmysle citovaného ustanovenia zmeny a dodatky rozvrhu práce, ktoré sa dotýkajú sudcov a súdnych úradníkov poverených konaním a rozhodovaním, vykoná predseda súdu spôsobom určeným v rozvrhu práce po ich prerokovaní v sudcovskej rade.

Sudcovská rada tunajšieho súdu žiadala uznesením č. 8/2013... vysvetlenie vtedajšej štátnej správy Okresného súdu Bratislava II k rozdeleniu oddelenia 13C... Vtedajšia

predsedníčka tunajšieho súdu nevedela vysvetliť a doposiaľ ani nikdy nevysvetlila postup pri prerozdeľovaní oddelenia 13C.

... 01.03.2013 bola... JUDr. Dagmar Buchalová odvolaná ministrom spravodlivosti z funkcie predsedníčky Okresného súdu Bratislava II, pričom v dôvodoch odvolania z funkcie minister spravodlivosti okrem iných skutočností uvádza: „predsedníčka Okresného súdu Bratislava II neupravila konkrétne prerozdelenie oddelenia 13C v dodatku k rozvrhu práce na rok 2013...“ ...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a predovšetkým dôvody odvolania JUDr. Dagmar Buchalovej z funkcie predsedu súdu, kedy vznikla situácia, že vo veciach pridelených sudcom tunajšieho súdu konali nezákonní sudcovia, bolo pristúpené k opätovnému prerozdeleniu oddelenia 13C a to spôsobom, ktorý predpokladá zákon. ...

Sudcom tunajšieho súdu boli následne spisy z oddelenia 13C prerozdelené Dodatkom č. 10 k rozvrhu práce na rok 2013... Dodatok bol riadne prerokovaný Sudcovskou radou Okresného súdu Bratislava II dňa 08.07.2013 a nadobudol účinnosť dňa 01.08.2013... Prílohou Dodatku č. 10 je zoznam neprávoplatne ukončených vecí určených na prerozdelenie spolu so zoznamom sudcov so zadaným pomerom nápadu vecí a takto bol zaslaný oddeleniu informatiky krajského súdu na prerozdelenie.

Na základe podanej sťažnosti L. M. som si pri jej vybavovaní pripojila k nahliadnutiu spis tunajšieho súdu 13C/29/2012, kedy som zistila, že konajúca sudkyňa JUDr. Katarína Fakanová napriek tomu, že mala (ako sama uvádza vo svojej informácii pre účastníkov konania, bod 4), dôvodné podozrenie, že vo veci nie je zákonnou sudkyňou, nevyužila postup v zmysle § 15 ods.1 O.s.p. Naopak, ako sama uviedla vo svojom písomnom vyjadrení, o skutočnosti, že nie je vo veci zákonnou sudkyňou informovala účastníkov na pojednávaniach ústne, pričom im osobne odovzdala písomnú „Informáciu pre účastníkov konania“... v ktorej vyslovuje podozrenie, že nie je zákonnou sudkyňou, ako i podozrenie, že som ako predseda súdu konala na základe subjektívneho pocitu v rozpore so zákonom. O uvedených skutočnostiach, ani o odovzdaní písomnosti účastníkom konania v spise nie je žiaden záznam ani zmienka.

Svoj názor JUDr. Katarína Fakanová prezentovala iba v e-mailovom liste, adresovanom všetkým sudcom tunajšieho súdu s tým, že dala na zváženie sudcom tunajšieho súdu zvolanie občianskoprávneho grémia, ako vtedajšia predsedníčka tohto grémia.

Pravdepodobne vzhľadom na stanovisko ostatných sudcov tunajšieho súdu, prezentované na následnej pracovnej porade, grémium zvolané nebolo (aspoň nemám o tom vedomosť) napriek tomu, že ako vtedajšia predsedníčka občianskoprávneho grémia mala oprávnenie grémium zvolať.

Záverom uvádzam, že vo veci som nepostupovala svojvoľne na základe subjektívneho pocitu, ale v zmysle relevantných podkladov a to predovšetkým na základe rozhodnutia ministra spravodlivosti zo dňa 01.03.2013, ktorým odvolal bývalú predsedníčku tunajšieho súdu z funkcie predsedu súdu a jeho dôvodov a následného Dodatku č. 10 k rozvrhu práce na rok 2013, ktorý bol riadne prerokovaný Sudcovskou radou Okresného súdu Bratislava II dňa 08.07.2013 a nadobudol účinnosť dňa 01.08.2013.

Uvedené úkony boli vykonané práve za účelom, aby sa predišlo situácii, kedy vo veciach konajú nezákonní sudcovia, na čo v konečnom dôsledku poukazovali i samotní účastníci konania v došlých sťažnostiach a návrhoch...

... namietané pre rozdeľovanie spisov bolo už predmetnom šetrenia Okresného riaditeľstva PZ, Odboru kriminálnej polície Bratislava, a to na základe podaného trestného oznámenia na moju osobu zo strany sťažovateľky V. M. Uznesením zo dňa 14.02.2014 ČVS:ORP~2311/1-OVK-B2-2013 vyšetrovateľ odmietol trestné oznámenie vo veci podozrenia z prečinu zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa ust. § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona...»

Z uvedených skutočností, ktoré predsedníčka okresného súdu tiež riadne zdokladovala, vyplýva, že v právnej veci sťažovateľky došlo ku zmene zákonného sudcu na základe inštitútu prerozdelenia už pridelených vecí v súlade s § 52 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ako vyplýva z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu a z dokladov, ktoré k vyjadreniu priložila, JUDr. Jana Štepánikova nebola zákonnou sudkyňou z dôvodu, že k prerozdeleniu vecí po odchode JUDr. Michaely Frimmelovej na krajský súd nedošlo zákonným spôsobom.

Podľa § 52 ods. 7 zákona o súdoch zmeny a dodatky rozvrhu práce, ktoré sa dotýkajú sudcov a súdnych úradníkov poverených konaním a rozhodovaním, vykoná predseda súdu spôsobom určeným v rozvrhu práce po ich prerokovaní v sudcovskej rade. Po každej zmene rozvrhu práce je predseda súdu povinný zabezpečiť vyhotovenie úplného znenia rozvrhu práce. Úplne znenie rozvrhu práce zverejní predseda súdu rovnako ako rozvrh práce.

Ústavný inštitút zákonného sudcu je založený predovšetkým na zákonom určenej právomoci, ako aj vecnej a miestnej príslušnosti súdu. Okrem toho je potrebné vziať do úvahy rozvrh práce, ktorý určuje sudcu alebo senát príslušný na rozhodnutie konkrétneho prípadu (obdobne II. ÚS 47/99, I. ÚS 11/01, III. ÚS 285/2010).

Za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. I. ÚS 239/04, II. ÚS 417/06, III. ÚS 285/2010).

Za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy teda zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie vecí v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelených vecí (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnych predpisov, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02 a II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že k zmene v osobe zákonného sudcu v právnej veci sťažovateľky došlo na základe prerozdelenia už pridelených vecí z dôvodu predvídaného zákonom a spôsobom, ktorý vyžaduje príslušný zákon.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi postupom okresného súdu pri zmene zmenou zákonného sudcu v januári 2013 a opatrením okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 29/2012 a namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde preto sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014